# Evaluatie Pilot groene leges 2019-2021

**Inleiding**

De afgelopen jaren is een pilot groene leges geweest om particulieren te stimuleren om duurzame maatregelen te treffen. De pilotregeling Groene leges is bedoeld om energiebesparing en duurzame energieopwekking bij particuliere woningen te stimuleren. In de pilotregeling is ervoor gekozen om voor twee specifieke maatregelen de leges terug te geven na realisatie van de maatregelen:

1. renovatie van een bestaande woning naar Nul-op-de-Meter en
2. zonnepanelen op de gevel.

Tijdens de evaluatie in 2019 van de pilotregeling is de volgende conclusie getrokken:

*Hoewel er in de afgelopen twee jaar weinig gebruik is gemaakt van de pilotregeling Groene Leges, houdt deze regeling ons inziens met het oog op de toekomst meerwaarde. De urgentie voor de energietransitie en daarmee de belangstelling voor nu nog ongewone maatregelen worden steeds groter. Zeker in het licht van de op te stellen Transitievisie Warmte zou het voorbarig zijn om nu te stoppen met de pilotregeling.*

*Het voorstel is dan ook om de pilotregeling met twee jaar te verlengen en een definitief besluit te nemen bij het vaststellen van de Transitievisie Warmte. Daarbij wordt een aanpassing voorgesteld ten aanzien van de terugvordering bij het overschrijden van rooilijnen. Niet alleen volledige Nul-op-de-Meterrenovaties komen hiervoor in aanmerking, maar ook isolatie als eerste stap naar een Nul-op-de-Meterwoning, het zogenoemde NOM-ready. Ook NOM-ready renovaties zijn nog geen gemeengoed, waardoor het financiële effect niet groter is dan oorspronkelijk ingeschat voor de pilotregeling en opgenomen in het collegeprogramma 2018-2022 (paragraaf 2.1.6).*

*Om de bekendheid te vergroten zal communicatief meer aandacht besteed worden aan de groene leges.*

**Evaluatie**

1. <u>Bekendheid Groene Leges</u>

Op verschillende manieren is er de afgelopen jaren aandacht besteedt aan de pilot Groene Leges. Zo is er aandacht voor geweest op de website van de gemeente Houten, via ’t Groentje en Facebook. Desalniettemin heeft dit geleid tot een beperkte bekendheid. In de structurele communicatie rondom de warmtetransitie zou het een logische plek kunnen krijgen.

2. <u>Gebruik Groene Leges</u>

In 2019 en 2020 is er geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid legeskosten terug te vorderen door middel van de regeling Groene Leges.

Tijdens het participatieproces rondom de totstandkoming van de Transitievisie Warmte zijn er wel een aantal vragen geweest of het mogelijk is om de gevel en het dak van buitenaf te isoleren. Daarmee

verschuift de rooilijn, c.q. de nokhoogte. Zo ervaren bewoners minder overlast en kan er een goed isolatieniveau behaald worden. Dit soort oplossingen passen nu niet binnen de regeling. Door de regeling te verruimen zou dit interessant kunnen worden voor bewoners.

**Conclusie**

Er is de laatste twee jaar geen gebruik gemaakt van de pilotregeling Groene Leges.

**Mogelijke verklaringen**

Dat er zo weinig gebruik is gemaakt van de pilotregeling Groene Leges heeft waarschijnlijk een aantal oorzaken:

1. Zonnepanelen op de gevel zijn voor laagbouw niet interessant. De meeste mensen kiezen voor zonnepanelen op het dak; dat is een redelijk standaard maatregel, waarvoor (in de regel) geen vergunning nodig is. Zonnepanelen aan de gevel zijn nog vrij onbekend, minder efficiënt en daarmee alleen rendabel bij een beperkt dakoppervlak. Zoals bij hoogbouw.

2. Bij isolatie van de woning is het nog ongebruikelijk om aan de buitenzijde van de woning maatregelen te treffen. Veel gebruikelijker is (extra) isolatie van spouwmuren of aan de binnenzijde van de woning. Dit kan allemaal zonder vergunning gedaan worden. Met de vastgestelde Transitievisie Warmte kan het de komende jaren interessanter worden. Dit geldt ook voor dakisolatie van buitenaf.

3. De leges kunnen alleen teruggevorderd mogen als het om een volledige Nul-op-de-Meter renovatie gaat. Dit houdt in dat de renovatie van een woning ervoor moet zorgen dat het huis na verbouwing geheel energieneutraal is (zelfvoorzienend in de energiebehoefte). Dat is op dit moment blijkbaar nog een te ambitieus doel. Dit kan te maken hebben met de hoge kosten van een dergelijke renovatie. Mede daardoor stellen mensen het uit of pakken de renovatie in stapjes aan, waarbij isolatie vaak de eerste stap is. Dit kan op een later moment resulteren in een Nul-op-de-Meter woning.

4. De pilotregeling is niet algemeen bekend in Houten. Daar is meer structurele communicatie-aandacht voor nodig.

**Andere ontwikkelingen**

In maart van dit jaar hebben we de Transitievisie Warmte vastgesteld. Dat is een eerste stap in de planmatige verduurzaming van de gebouwde omgeving in Houten. Daarbij is er ook aandacht voor de aanvullende isolatiemaatregelen. Nu weten we dat praktisch alle gebouwen in Houten-Noord, en bijna alle gebouwen in het buitengebied aanvullende isolatie nodig hebben voor een aardgasvrije verwarming. Omdat het dit gebouwen zijn die al jaren in gebruik zijn, is het goed voorstelbaar dat de zolders in gebruik zijn en dat de buitengevels de komende jaren onderhoud nodig zullen hebben. Daarmee wordt isolatie aan de buitenzijde van het gebouw logischer. Dit kan de animo voor een dergelijk regeling vergroten.

Tijdens de bewonersavonden voor de Transitievisie Warmte hebben we ook verschillende vragen gehad of isolatie aan de buitenzijde toegestaan is. Daarbij is ook aangegeven dat daarmee de overlast voor bewoners verminderd wordt waardoor ze sneller geneigd zijn om dit te doen. Rondom deze avonden heeft een aantal inwoners deze vraag ook via de mail gesteld.

Een andere ontwikkeling die naar verwachting de komende jaren een vlucht zal nemen zijn de warmtepompen en daarbij geluiddempende schermen. Afhankelijk van het type heeft een warmtepomp een

buitenunit. Gezien het formaat zijn deze over het algemeen vergunningsplichtig op het moment dat deze in de voortuin of op een plat dak worden geplaatst. In een achtertuin of zijtuin zijn deze niet vergunningsplichtig. In de Omgevingswet kan dit eenvoudig vergunningvrij gemaakt worden. Tot het moment van invoering van de Omgevingswet kan de financiële barrière worden weggenomen door het op te nemen in de groene leges.

Wat betreft de beperking van het geluid is er sinds april 2021 een verlaagde norm voor niet te plaatsen buitenunits. Daarmee wordt het geluidsniveau gereduceerd.

**Voorstel voor vervolg**

Vanuit het gebruik zou de logische keuze zijn om de pilot groene leges niet voort te zetten. Voor zonnepanelen aan de gevel is dat ook het voorstel.

Maar omdat met de vaststelling van de Transitievisie Warmte de verwachting is dat er meer animo zal komen voor een “dikkere schil” om woningen, al dan niet in combinatie met een warmtepomp, is het voorstel om de regeling voor isolatiemaatregelen permanent te maken. Dat ondersteunt de planmatige aanpak van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving, waarin huiseigenaren al verschillende andere drempels tegen komen. Nu weten particuliere huiseigenaren wat de plannen van de gemeente zijn en kunnen ze daar zelf maatregelen voor nemen. In Oude Dorp en de Oorden gaat de gemeente zelfs een gerichte wijkaanpak opzetten en uitvoergen. Dit kan koplopers binnen onze gemeente helpen om stappen te zetten en zo een voorbeeld zijn voor anderen.

Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2022 zal daarom in het raadsbesluit (2021-xx) het volgende beslispunt opgenomen:

1. De verordening op de heffing en invordering van leges opnieuw vast te stellen en daarmee:
    a. vrijstelling van leges te verlenen voor Nul-Op-de-Meter-renovaties, en de stappen daar naartoe, door het wijzigen van de rooilijn en nokhoogte voor het van buitenaf isoleren van bestaande particuliere woningen op basis van de regeling groene leges.
    b. Vrijstelling van leges te verlenen voor de vergunning van de buitenunit van de warmtepomp in de voortuin of op het platte dak. Dit inclusief een geluiddempend scherm, tot een maximale hoogte van 2 meter. Deze vrijstelling geldt tot invoering van de Omgevingswet.

Met deze formulering gaat het dus niet meer om een teruggave van reeds betaalde leges (zoals nu in de verordening staat), maar om een vrijstelling. Dat verlaagt de drempel nog verder en bespaart zowel de aanvrager als de gemeente een aantal administratieve handelingen.

In 2025, bij de herijking van de Transitievisie Warmte wordt beoordeeld of de regeling zoals nu geformuleerd doorgezet wordt. Jaarlijks wordt er gekeken naar de kosten, om zo te voorkomen dat er een te groot bedrag aan leges misgelopen wordt. Mocht dit het eerder gedefinieerde op te vangen risico van € 30.000 per jaar naderen, dan wordt bij de vaststelling van de eerstvolgende legesverordening een nieuw voorstel voorgelegd.